

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veličák

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>

9395458

ENEOLIT

ENEOLITHIC

ÄNÄOLITHIKUM

BEZMĚROV (okr. Kroměříž)

„Díly“. KŠK. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

V rámci stavby dálnice D1, úsek 0134.2 Kojetín – Kroměříž západ, byla předstihovým záchraným výzkumem objevena archeologická lokalita na katastru obce Bezměrov v trati „Díly“. Archeologický dohled a následný výzkum proběhl v období srpen – listopad 2005.

Lokalita se nachází na dost rozlehlé, mírně zvlněné sprašové terase, cca 1,5 km jihozápadním směrem od pravého okraje inundačního údolí řeky Moravy. Nadmořská výška místa s nálezy je 228,0 až 300,0 m. Nejbližší vodoteč – Věžecský potok – je od lokality vzdálena asi 0,8 km jižním směrem a vymezuje tak jižní a východní okraj terasy. Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 25-31-06, těmito koordináty v mm (západní s. č. : jižní s. č.): 32:205, 30:201, 41:192, 52:188, 54:192, 43:188.

Na ploše o délce cca 200 m a šířce cca 60 m byla těžkou technikou odstraněna a stroji UDS postupně dočištěna místy přes 0,60 m silná orníční vrstva, pod kterou se objevily zapuštěny do sprašového podloží archeologické objekty. V největším počtu se na lokalitě objevily hrobové celky výrazně se odlišující od sprašového podloží svým tmavým zásypem. Během výzkumné sezóny 2005 bylo prozkoumáno 12 hrobových celků, které na základě keramického materiálu lze datovat do období kultury se šňurovou keramikou šňurových pohárů.

Výkopy hrobových jam měly půdorysy ve tvaru pravidelných obdélníků a vanovitě podélné i příčné řezy. U všech tvořila zásep tmavá černá nebo černošedá humusovitá hlína. U hrobů převažovala orientace S–J, jen u čtyř hrobů byly registrovány malé odchylky směrem k východu nebo západu. Rozměry hrobových celků byly přibližně tyto: délka jam 1,6 m až 2,2 m, šířka 1,0 m až 1,67 m a hloubka 0,2–0,4 m. Vyskytl se také jeden menší, a to dětský hrob o rozměrech 1,32 × 1,02 × 0,2 m a tři hroby o rozměrech 2,3–2,4 m délky, 1,9–2,4 m šířky a 0,43–0,9 m hloubky.

Hrobovou výbavu tvořily především keramické nádoby, které v počtu od 1 do 4 byly nalezeny ve všech hrobech, ve třech hrobech tvořila keramika, zřejmě z jedné nádoby, skrumáz v jednom rohu jámy. Keramiku doprovázela kamenná štípaná industrie (ve čtyřech hrobech), broušené kamenné sekery (hrob č. 2) a sekeromlaty.

Pozornost zasluhuje bohatý hrob č. 2, ve kterém bylo vypreparováno 16 keramických nádob, 3 kusy kamenné štípané industrie, 3 kamenné sekery, z nichž jedna byla vyrobená ze silicitu, a 3 sekeromlaty (2 kamenné a jeden uhnětený z hlíny).

Kosterní pozůstatky se na lokalitě dochovaly ve velmi špatném stavu, a to jen v sedmi hrobech. Většinou šlo o křehké pozůstatky zubů (zubní korunky – pět hrobů), v jednom hrobě byly nalezeny 3 kusy dlouhých kostí a v jednom hrobě se z kostry dochoval negativ lebky a kosti nohou.

Kromě hrobů na lokalitě byly objeveny také 3 sídlištní objekty. Jednalo se o oválný, v řezu mísovitého objekt o rozměrech 1,48 × 0,95 × 0,50 m a objekt kruhového půdorysu o hruškovitém řezu a o délce okraje 1,09 m a hloubce 0,78 m. Oba objekty se nalézaly v jihozápadní části plochy mimo hrobové celky a vzhledem k tomu, že se v nich nenašly datující artefakty, můžeme je zařadit rámcově jen do pravěku. Třetí z objektů, oválná jamka o rozměrech 0,68 × 0,44 × 0,26 m, byl nalezen v prostoru mezi hroby. Je možné, že patřil k pohřebnímu areálu.

V průběhu skrývky ornice, souběžně z výzkumem, byly na lokalitě objeveny další hroby a objekty, přesto však byly práce přerušeny koncem listopadu z důvodu špatného počasí. Budou pokračovat v sezoně roku 2006.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Bezměrov (Bez. Kroměříž). „Díly“. Schnurkeramik. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

BOŘETICE (okr. Břeclav)

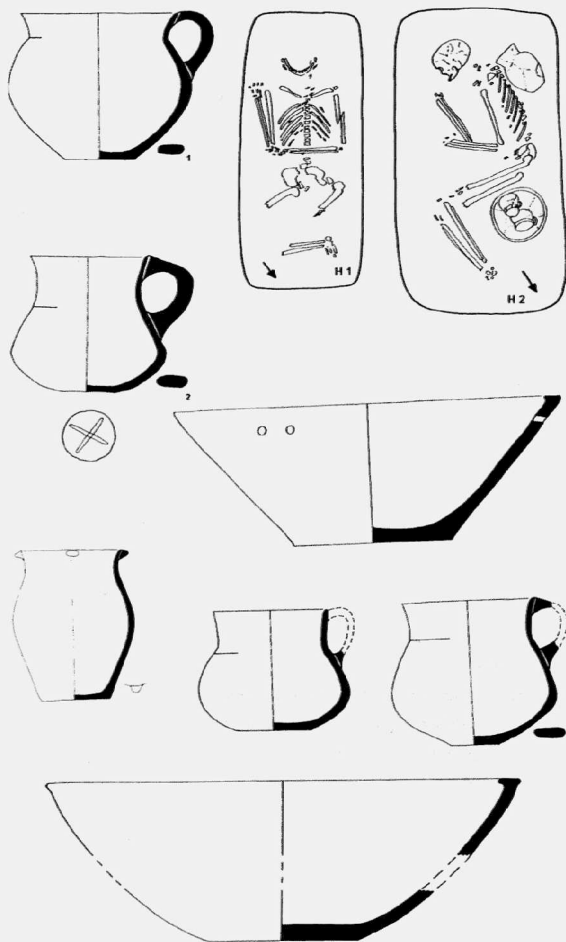
Intravilán. Pohřebiště KZP. Záchraný výzkum.

V červnu 2005 proběhl záchraný výzkum v centru obce na místě budoucí odstavní plochy před zdravotním střediskem. Výzkumem byly zjištěny dva recentně porušené hroby KZP (vzdálené od sebe cca 120 cm) a 3 sídlištní objekty. Pohřby KZP (hrob 1 a 2) byly uloženy na pravém boku, hlavou k JZ (obr. 1). Hrob 1 obsahoval silně porušenou kostru, džbáněk a mísu. Hrob 2 obsahoval kostru, za jejíž lebku byl hrnec. Za nohama byla uložena mísa a v ní dva džbánky. Konická jáma 3 náležela únětické kultuře, objekt 4 byl novověký, objekt 5 náležel zřejmě horákovské kultuře. Z povrchových nálezů pochází zlomky pravěké, středohradištní a novověké keramiky.

Petr Dvořák, Pavla Růžicková

Resumé

Bořetice (Bez. Břeclav). Bauter Teil der Gemeinde. Glockenbecherkultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

Obr. 1. Bořetice. Kostrové hroby kultury zvoncovitých pohárů.
Bořetice. Skelettgräber der Glockenebecher Kultur.

BRNO (k. ú. Ivanovice, okr. Brno-město)

Ul. Černoohorská a Žilková. KZP. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při záchraném výzkumu na stavbě bytových a rodinných domů na ulicích Černoohorská a Žilková byl kromě jiného (viz kap. Neolit) objeven jeden sídlištní objekt kultury zvoncovitých pohárů. Místo nálezu situováno SSZ od centra města Brna v trati „Díly“ na pomezí katastrálních území Ivanovic a Řečovic. (ZM ČR 1:10 000, list 24-32-19, 238:318, 296:323, 295:315, 284:313 mm od Z.J s. č.). Objekt dokládající osídlení této příhodné lokality i v pozdním eneolitu byl situován v JV části zkoumané plochy.

Další výzkum jižně od zkoumané plochy je plánován na rok 2006.

Karel Výška

Resumé

Brno (Kataster Ivanovice, Bez. Brno-město). Černoohorská u. Žilková Str. Glockenebecherkultur, Siedlung. Rettungsgrabung.

BRNO (k. ú. Slatina, okr. Brno-město)

„Švédské valy“. KNP. Sídliště. Záchraný výzkum.

V souvislosti s rozsáhlou výstavbou brněnské průmyslové zóny - Černovická terasa - byl proveden na akci CTP B 2.1 v roce 2005 záchraný archeologický výzkum na SV svahu Švédských valů (Švédských šancí). Kromě osídlení z doby bronzové se podařilo prozkoumat také několik objektů ze staršího eneolitu. Kultuře nálevkovitých pohárů bylo možné přisoudit několik sídlištních jam a část hliníku. V jedné z jam byl nalezen depot dvou do sebe vložených nádob a zaznamenán případ propojení dvou jam krátkou podzemní chodbou.

„Pod Tuřankou“, parcela č. 2312/26. Eneolit. Sídliště. Záchraný výzkum.

Během výstavby brněnské průmyslové zóny - Černovická terasa - bylo na akci CTP A 1.2-1.3 prozkoumáno 10 sídlištních objektů. Devět jam mělo pravěký charakter a některé z nich poskytly poměrně nevýrazný keramický střepový materiál, zařaditelný rámcově do první poloviny eneolitu. Prozkoumána byla též jedna mohutná zásobní jáma, kterou nebylo možné kulturně zařadit.

Petr Kos

Resumé

Brno (Kataster Slatina, Bez. Brno-město). „Švédské valy“. Trichterbecher Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Brno (Kataster Bez. Brno-město). „Pod Tuřankou“, Äneolithikum. Siedlung. Rettungsgrabung.

BŘEZINA (okr. Vyškov)

Hradisko Obrova noha. Eneolit (?). Opevněné výšinné sídliště. Vizuální průzkum.

V rámci projektu „Obnova identifikace nemovitého památkového fondu v České republice“, prováděného olo-mouckým pracovištěm Národního památkového ústavu, bylo realizováno ve spolupráci s Muzeem Prostějovska též zaměření průběhu valů ruční stanicí GPS na známém eneolitičtém hradisku Obrova noha. Jeho zařazení podle katastru obce prošlo ale v průběhu 20. století bohatými změnami. Původně se totiž nacházelo na k. ú. obce Horní Otaslavice, později sloučeno s Dolními Otaslavicemi do jednotného k. ú. Otaslavice (srov. Čizmář 2004, 204, tam další lit.). Později byla ta část k.ú., kde se nachází hradisko, přičleněna k vojenskému újezdu Březina. Pod tímto názvem je nyní hradisko publikováno.

Při novém zaměření valů byl objeven nevýrazný relikt čtvrtého, doposud neznámého valu (obr. 2). Relikt je sledovatelný v délce asi 150 m a uzavírá nejnvtitnější část hradiska. Z hradiska známe nálezy z období kultura nálevkovitých pohárů, doby latéské (Čizmář 2004, 204) i ojedinělé bronzky kultury lužické (inv. č. 9677 a,b). Datování nově objeveného valu tedy bez destruktivního zásahu zatím zůstává nejisté.

Hana Dehnerová, Pavel Štézar, Pavel Moš